

jaarverslag 2014

de Bibliotheek

Deventer

Colofon

Het jaarverslag 2014 is een uitgave van Stichting Openbare Bibliotheek Deventer
Brink 70 | 7411 BW Deventer
(0570) - 67 57 00
info@obdeventer.nl
www.obdeventer.nl

Tekst de Bibliotheek Deventer
Vormgeving Frederik Helfrich

jaarverslag 2014

Consolideren en vernieuwen

De schouders eronder, flexibiliteit waar nodig, improvisatievermogen en ondernemingszin; de bibliotheek zal laten zien dat ze van waarde is, ook met minder geld. Dat is het brede gevoel waarmee de organisatie 2014 is ingegaan, het jaar nadat de grote bezuinigingsslag geslagen is. Uitgangspunten zijn het openhouden van vestigingen met minder mensen door excellente zelfbediening. Het minimaal consolideren van de groei in gebruik van de collectie. Het borgen van de vernieuwde organisatie en tenslotte het stimuleren van samenwerking.

Met kunst en vliegwerk is het gelukt. Alle vestigingen zijn open gebleven, deels met een ruimere openstelling door zelfbediening in combinatie met partners waar de bibliotheek de huisvesting mee deelt. Door meer gebruik te maken van landelijke dienstverleningsformules, de provinciale backoffice en bijvoorbeeld door het digitaliseren van facilitaire processen is het gelukt om de dienstverlening op een hoog niveau te houden. Het team van de bibliotheek is weliswaar door vacaturestop en natuurlijk verloop in formatie kleiner, maar in praktijk groter geworden. Met een mix van eigen medewerkers, vrijwilligers en medewerkers via Sallcon houden we de organisatie draaiend. Niet zonder trots werden we gecertificeerd met een zeer hoge score van 3 op de Prestatieladder Sociaal Ondernemen.

Consolideren en vernieuwen, maar, zeg ik er in alle eerlijkheid bij, er is ook een keerzijde. De organisatie is

Proces nieuwbouw Bibliotheek Centrum weer in gang

En de winnaar is: Bierman Henket! Zo voelde het in december aan het einde van het spannende proces voor de selectie van de architect voor de nieuwbouw van de Bibliotheek Centrum. Vijf overgebleven kandidaten presenteerden, op basis van een programma van eisen, hun concept. Het ontwerp van Bierman Henket voegt zich goed in de historische binnenstad en heeft een aansprekende visie op waar een moderne bibliotheek

financieel kwetsbaar, veel medewerkers ervaren werkdruk en maken zich zorgen over de weinige aandacht die ze bezoekers kunnen geven. De minimale bezetting in de Bibliotheek Centrum leidt soms tot onveilige situaties en de nieuwe samenwerkingspartners brengen ook weer een eigen problematiek met zich mee die tijd en aandacht vraagt. Per 2014 zijn DRTV en het kinderboekenleenmuseum StOK in komen wonen. In het najaar zijn gesprekken begonnen over de mogelijkheid van het samengaan van de openbare bibliotheek en de Athenaeumbibliotheek.

De bibliotheek heeft het besturingsmodel aangepast naar het Raad van Toezicht – Raad van Bestuur model met een eenhoofdige Raad van Bestuur. Tegelijk hiermee is de functie van plaatsvervangend directeur geformaliseerd.

Ik eindig met een compliment uit te brengen aan mijn voorganger, Jos Debeij, die per 1 oktober vertrok naar de Koninklijke Bibliotheek. Bij zijn afscheid ontving hij de Deventer Stadspenning voor zijn enorme inzet voor het bibliotheekwerk en zijn betrokkenheid bij de stad.

Alice van Diepen

aan moet voldoen. De NV Maatschappelijk Vastgoed is opdrachtgever voor de bouw van de bibliotheek met een vloeroppervlak van 3500m². De Bibliotheek Centrum vertrekt na 100 jaar van de Brink naar de Stromarkt. Een gewenningsproces voor alle betrokkenen. Om stadsgenoten in dat proces mee te nemen en nieuwsgierig te maken, verstrekt de provincie Overijssel een subsidie voor het kunstproject Architectuur en Nieuwbouw. In het kader daarvan opende op 1 oktober 2014 de Bibliotheek van Nieuwsgierigheid de deuren in een historisch pand dat onderdeel wordt van de nieuwe locatie; Stromarkt 19, beter bekend als La Fontana.

Missie geslaagd

In de Bibliotheek van Nieuwsgierigheid staan de favoriete boeken, lp's, cd's en dvd's van tal van Deventenaren. De verhalen erbij worden door kunstenaars Gonnie Kleine en Alied van der Meer opgetekend, gebundeld en gedeeld. Nieuwsgierige bezoekers komen binnen, bekijken de collectie, vullen 'm aan en praten bovenal over de nieuwe Bibliotheek Centrum. Een geslaagde missie die in 2015 vervolg krijgt.

Bibliotheek meer open door creatieve oplossingen

De bezuinigingen in de culturele sector treffen ook de Bibliotheek Deventer. Met steeds minder mensen moet het werk gedaan worden. Toch waren de vestigingen in 2014 meer open dan ooit. Daar is creativiteit voor nodig zoals samenwerking met externe partners, het gebruik van slimme zelfbedieningsapparatuur en soms ook de inzet van enthousiaste vrijwilligers.

De Bibliotheek Centrum wordt heringericht. De boeken worden ingedeeld in werelden die te herkennen zijn aan frisse kleuren en tot de verbeelding sprekende posters. Uit onderzoek is gebleken dat de meeste bezoekers deze indeling als prettig ervaren. Voorin de Bibliotheek wordt ruimte gecreëerd voor Koek en boek. Het café in de bibliotheek aan de Brink schenkt niet alleen koffie en thee met koek en een broodje, het vervult ook een receptiefunctie en moet daarom direct bij binnenkomst zichtbaar zijn. De basisvragen van bezoekers worden beantwoord door een van de vele vrijwilligers waarvan een deel bestaat uit mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt. De bedrijfsleider is een betaalde kracht die het team coördineert. Koek en boek is uitgegroeid tot een goed werkend café met meerwaarde voor bibliotheek en bezoekers. Door aanwezigheid van Koek en boek kan de Bibliotheek Centrum de openingstijden verruimen van 9.00 tot 21.00 uur op werkdagen.

Van 18 naar 64

Begin september opent de Bibliotheek Diepenveen op een nieuwe locatie in het Kulturhus Hof van Salland. Door goede samenwerking met de horeca-partner kan de bibliotheek open van 18 naar 64 uur per week. Een service die de inwoners van Diepenveen weten te waarderen. Het aantal uitleningen schiet omhoog. In de laatste drie maanden van 2014 wordt bijna 25% meer uitgeleend dan in dezelfde maanden van 2013.

Service op de Worp

Ruim een maand later is het de beurt aan de Worp. Aan de overkant van de IJssel opent in 't Hovenhuus een servicepunt van de Bibliotheek Deventer, waar bewoners gereserveerde spullen kunnen ophalen en ook weer inleveren. Het servicepunt draait onder toezicht van de uitbaters van 't Hovenhuus. Een fietskoerier pendelt elke week met de materialen heen en weer. Bijzonder is dat bewoners op deze plek ook een Boekspotlocatie zijn gestart waar eigen boeken aan elkaar geleend worden. Een mooie, vernieuwende vorm van samenwerking.

Faun waakt over Tuin der Vrienden

Bezuinigingen of niet, de Vrienden van de Bibliotheek Deventer blijven ook in 2014 gul geven. Elke vrijdag en zaterdag verkopen de Vrienden afgeschreven en geschenken boeken in de kelder van de Bibliotheek Centrum. Dat geld wordt ingezet voor bijzondere projecten van de bibliotheek. Het grootste bedrag gaat in 2014 naar de inrichting van een nieuwe binnentuin. Alles gaat op de schop om een plek te creëren waar bezoekers heerlijk rustig kunnen zitten. Nou ja, alles... De Faun blijft. Het bronzen beeld uit 1966 van kunstnares Mieke Coppens-Freher verdwijnt tijdens de verbouwing onder werkmansjassen, handdoeken, petten, modder en meer, om tenslotte weer in volle glorie zichtbaar te zijn. Een sieraad in de 'Tuin der Vrienden' zoals de binnentuin terecht genoemd is.

Wijkwinkel is van iedereen

De Wijkwinkel is dé belangrijkste vindplaats van informatie, advies en dienstverlening op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Naast 11 Wijkwinkels waar inwoners van de gemeente Deventer terecht kunnen met hun vragen of voor hun afspraken met maatschappelijke organisaties, wordt de digitale Wijkwinkel goed gevonden. In 2014 trok de website bijna 70.000 bezoekers. Dit is mede een succes door een jaar lang investeren in het bekend maken van de website. Bijna 50 presentaties gaf de Wijkwinkel aan ongeveer 700 werkers en vrijwilligers bij maatschappelijke organisaties, over de mogelijkheden en het gebruik van de website die tevens sociale kaart van Deventer is. Inwoners van Deventer worden via de verschillende uitingen in kranten, sociale media en nieuwsbrieven gewezen op de enorme schat aan informatie die de website biedt. Kortom: De Wijkwinkel is voor iedereen!

Een professional over het gebruik van de website Wijkwinkel: "Al die informatie en tips zijn een verrijking voor mijn kennis van de mogelijkheden binnen Deventer."

Lees het jaarverslag 2014 van de Wijkwinkel Deventer www.wijkwinkeldeventer.nl

Taal-Digipunt vanaf start succesvol

In Deventer wordt veel gedaan aan het verminderen van laaggeletterdheid. Er zijn diverse grotere en kleinere initiatieven. Sommige worden landelijk aangestuurd, andere zijn het werk van één betrokken individu. Om zicht te geven op wat er allemaal mogelijk is heeft de gemeente de Bibliotheek Deventer gevraagd een Taal-Digipunt op te zetten. Daar kunnen aanbieders en vragers terecht. Medewerkers van het Taal-Digipunt zorgen voor de verbinding en ontplooiën initiatieven als er vraag is maar geen aanbod.

Tijdens de week van de alfabetisering geeft wethouder Jan Jaap Kolkman de aftrap voor de ontwikkeling van het Taal-Digipunt dat in oktober 2014 daadwerkelijk van start gaat. Bij het Taalpunt ligt de nadruk op het verbeteren van de Nederlandse taal. Hulp daarbij is hard nodig. Ongeveer 10% van de Nederlanders kan niet voldoende lezen en schrijven om zich zelfstandig te redden in de maatschappij.

Ongedwongen oefenen

Een van de eerste initiatieven naast het wekelijkse spreekuur is het Taalcafé. Vanaf dag één een succes. Gemiddeld 40 bezoekers komen eens per twee weken naar Koek en Boek, het café van de Bibliotheek Centrum,

om hun Nederlands te verbeteren. Dat gebeurt onder leiding van Tafelvrijwilligers die ervoor zorgen dat het gesprek gaande blijft.

Het Digipunt richt zich op mensen die moeite hebben met computer en internet. Op laagdrempelige manier kan op speciaal ingerichte publiekscomputers van de bibliotheek geoefend worden met sociale media of het invullen van de stroom aan formulieren van de overheid. Voor mensen die graag in groepsverband willen werken wordt in 2014 samenwerking gezocht met de Stichting Digisterker. Zij ontwikkelden de cursus Werken met de e-overheid. In februari 2015 start de eerste cursus met materiaal afgestemd op de Deventer situatie.

Digitaal aanbod neemt vlucht in 2014

Waar iedereen op zat te wachten gebeurt in november 2014. In een landelijk overleg lukt het namens alle Nederlandse bibliotheken om diverse uitgeverij te overtuigen hun boeken ook digitaal uit te lenen aan bibliotheekleden. Eind 2014 bestaat de collectie uit 10.000 e-books. Binnen twee maanden zijn in Deventer 733 accounts aangemaakt en 4673 e-books uitgeleend. Het is duidelijk dat er in een behoefte voorzien is.

Voor niet-leden wordt in de zomer VakantieBieb weer opengesteld. In juli en augustus kan iedereen met de speciale app gratis e-books lezen. Een dienst waar opnieuw veel mensen gebruik van maken.

De collectie voor LuisterBieb wordt in 2014 uitge-

breid. Inmiddels kan via de gratis app voor iedereen, geluisterd worden naar ruim 300 gesproken boeken en hoorcolleges. Doorbordurend op beide succesvolle gratis app's worden er twee nieuwe ontwikkeld die begin 2015 verschijnen; PoëzieBieb en VerhalenBieb.

App voor bibliotheekzaken

Een app op een heel ander gebied verschijnt in maart 2014. Het is de nieuwe Bibliotheek-Wise app, ontwikkeld

door de beheerder van de leenadministratie Wise. Via smartphone en tablet kan gezocht worden in de catalogus en kunnen ook alle 'Mijn Bibliotheek' zaken geregeld worden. Na een voorzichtige start zien steeds meer mensen er het gemak van in en wordt er vooral veel gereserveerd en verlengd via de Bibliotheek Wise app.

Aan de website veranderde niet veel in 2014, althans niet aan de voorkant. Aan de achterkant is er wel degelijk werk aan de winkel. De loskoppeling van de landelijke database betekent een overzetting van de landelijke inhoud naar de lokale database. De gegevens worden door provinciaal ontwikkelde modules uitgelezen en getoond op de website. Beheer van alle inhoud op één plek maakt het werk voor de webredacteuren een stuk overzichtelijker.

Interactie

In het derde kwartaal van 2014 doet het landelijk klantenplatform BiebPanel onderzoek naar de tevredenheid over de digitale dienstverlening van de bibliotheek. Deelnemers uit Deventer waarderen de website van de Bibliotheek Deventer met een 7,4, exact het landelijke gemiddelde. Uit datzelfde onderzoek blijkt dat er digitaal veel winst te behalen is op inzet van sociale media. In oktober maakt de Bibliotheek Deventer de sprong naar Facebook en wordt het Twitteraccount nieuw leven ingeblazen. Gezien de gestage groei van likes, delers en volgers werken deze kanalen.

Ontmoeting voor iedereen

De Bibliotheek Deventer is een plek voor ontmoeting. Ook in 2014 is een groot aantal activiteiten georganiseerd voor uiteenlopende doelgroepen. Ruim 74 dichters doen mee aan een gedichtenwedstrijd en later in 2014 volgen 12 aspirant dichters de laagdrempelige dichtcursus met het thema de IJssel. Een van de hoogtepunten tijdens de goedbezochte Boekenweek is de tweede editie van Cursiefjes in de Kroeg met zes klinkende namen, waaronder Wim Daniëls.

Voor kinderen zijn er de populaire vertelvoorstellingen op de zondag met als hoogtepunt het Vertelfestival in september. Kinderboekenweek bestaat in 2014 60 jaar en daarom is het thema Feest. Ruim 1000 kinderen en hun ouders vieren het mee in de Schouwburg. In juli en augustus wordt voor het eerst ZomerBieb gehouden. Ondanks het mooie weer zijn de creatieve workshops een schot in de roos met gemiddeld 40 kinderen per woensdagmiddag.

Grootouders

Een doelgroep die in 2014 extra aandacht krijgt zijn de ouderen. Op 1 oktober, de internationale dag van de

ouderen, trakteren de Bibliotheek Deventer en Raster ouderen op een lunch met volksverhalen uit Deventer. Clemens Hogenstijn en Henk van Baalen zijn de vertellers. Op 4 oktober wordt in Deventer de eerste Opa en Omadag georganiseerd. Ruim 100 kinderen en hun grootouders komen naar de Bibliotheek Centrum en genieten samen van speciale voorstellingen, ze worden op de foto gezet en gaan gezellig knutselen. Yvonne Keuls sluit de dag af met een bijzondere lezing. Voorafgaand aan de Opa en Omadag bezoeken kinderen ouderen in verzorgingshuizen en maken ze samen met de eigen grootouders een levensverhaal. Ruim 200 verhalen worden ingestuurd en doen mee aan de prijsvraag.

Deventer basisscholen enthousiast over de Bibliotheek op School

Het bevorderen van de leesvaardigheid is een speerpunt van de Bibliotheek Deventer. Uit onderzoek blijkt elke keer dat actief lezen, maar ook het luisteren naar een verhaal, resulteert in betere schoolprestaties voor alle vakken. Hoe meer leeskilometers je maakt, hoe makkelijker het gaat en hoe leuker lezen wordt. Grote groepen kinderen bereik je via het onderwijs, bijvoorbeeld via de Bibliotheek op School (dBoS), een landelijk initiatief waar de Bibliotheek Deventer sinds 2012 invulling aan geeft.

Insteek van dBoS is een meerjarige samenwerking tussen bibliotheek en basisschool. Speciaal opgeleide leesconsulenten van de Bibliotheek geven advies over boeken en leesplezier voor diverse doelgroepen, ze schonen de schoolbibliotheek op en zorgen ervoor dat gereserveerde boeken per fietskoerier gebracht en gehaald

worden. De school leidt twee leescoördinatoren op die samen met de leesconsulent zorgen voor een inspirerende boekencollectie.

Waardering voor expertise

Eind 2014 hebben 23 scholen het samenwerkingsverband ondertekend. Daarmee is de helft van de basisscholen in Deventer binnen en heeft de bibliotheek de doelstelling van 2016 al gehaald. Scholen zijn positief over dBoS. Leerkrachten moeten op zoveel fronten zelf kennis vergaren dat ze het juist wel eens prettig vinden om het over te laten aan een expert. De leesconsulenten van de bibliotheek zijn dat per uitstek. Ze zijn op de hoogte van de laatste ontwikkelingen in de wereld van het kinderboek. Vakliteratuur wordt bijgehouden en regelmatig ontmoeten leesconsulenten van verschillende Overijsselse bibliotheken elkaar om te praten over nieuwe boeken. Kennis die ze meenemen en aanpassen aan de signatuur van de school.

Leescultuur in kaart

Om in kaart te brengen hoe het met het leesgedrag van leerlingen gaat vullen ze elk jaar de leesmonitor in. Vragen als Hoeveel boeken heb je gelezen? Hoe vaak wordt je voorgelezen? Praat je met ouders over boeken? geven inzicht in het leesgedrag van een kind en de leescultuur thuis. Door de jaarcijfers met elkaar te vergelijken wordt duidelijk waar de winst behaald is of niet. In Deventer zijn de resultaten voorzichtig positief. Over het algemeen kan gezegd worden dat het leesplezier van leerlingen in het eerste jaar licht stijgt. Uitzicht op een goed resultaat aan het eind van dit meerjarenproject is er zeker.

Ouderparticipatie volop aanwezig bij BoekStart en VoorleesExpress

Een grote woordenschat is belangrijk voor kinderen. Hoe meer woorden kinderen kennen, hoe beter ze het doen op school. Kinderen leren veel woorden door lezen, voorgelezen worden en praten over de inhoud van de boeken. In gezinnen met een leescultuur gebeurt dat automatisch. Als kinderen uit deze gezinnen op vierjarige leeftijd naar de basisschool gaan hebben ze een aanzienlijk grotere woordenschat dan hun leeftijdgenoten uit een gezin waar lezen geen rol speelt. De verschillen kunnen oplopen van 500 woorden tot 3000 woorden per kind.

In ongeveer 35% van de Deventer gezinnen heerst geen leescultuur en dat is jammer. Om ouders een handje te helpen zet de Bibliotheek Deventer in 2014 extra in op ouderparticipatie met leesbevorderingsprojecten als VoorleesExpress en BoekStart. Bij VoorleesExpress komt een vrijwilliger een aantal keren bij een gezin over de vloer om voor te lezen aan de kinderen. Het gaat om gezinnen waar de taalachterstand groot is. Ouders worden actief betrokken waardoor ze zelf leren voorlezen aan hun kinderen en er plezier in krijgen. In Deventer draait het project uitstekend met maar liefst 74 gezinnen die deelnemen. De grootste geldschieter stopt met de subsidie zodat het einde van VoorleesExpress in Deventer dreigt. Gelukkig zijn door tomeloze inzet van de coördinatoren in 2014 toch subsidiënten gevonden en kunnen in 2015 80 gezinnen gebruik gaan maken van een voorleesvrijwilliger.

Feest

2014 is het jaar waarin BoekStart, het project waarbij

ouders gestimuleerd worden voor te lezen aan hun baby, vijf jaar bestaat en dat wordt gevierd met het BoekStart-Feest. De Bibliotheek Centrum verandert in een grote gezellige kinderspeelplaats. 200 baby's, ouders, grootouders en oppasvrienden nemen deel aan diverse workshops. Een paar maanden later wint de Bibliotheek Deventer het BoekStart Vader Voorleesrecord en verslaat daarmee onder meer Apeldoorn en Emmen. In totaal 50 vaders ondertekenen het voorleesconvenant waarin ze beloven hun kind geregeld voor te lezen.

Ook met de BoekStart Inloopochtenden gaat het goed. In 2014 breidt het aantal ochtenden uit van twee naar vijf in verschillende vestigingen. Er wordt voorgelezen en ouders krijgen tips van de aanwezige vrijwilliger of van elkaar.

In 2014 krijgen 700 ouders van pasgeboren baby's via het consultatiebureau een brief over BoekStart met daarin het aanbod voor een gratis koffertje met boekje en cd. 344 BoekStartkoffertjes zijn opgehaald en 368 baby's (0-2 jaar) worden lid van de Bibliotheek Deventer.

Kinderboekenleenmuseum StOK brengt unieke collectie

van boeken, van ruimte en van nieuwe vrijwilligers. Een klus die bijna 9 maanden in beslag neemt. Op 17 mei opent StOK officieel de deuren van Lijsje Lorresnor. De ruimte die tot voor kort nog dienst deed als kantoor voor bibliotheekmedewerkers is nu Kinderboekenleenmuseum.

Een prachtig uithangbord aan de gevel van het pand aan de Brink, laat zien dat StOK er is. StOK is open als de Bibliotheek Centrum open is. Alle boeken zijn ingevoerd in de publiekelijk doorzoekbare database van de bibliotheek. Veel materialen zijn te leen voor bibliotheekleden in heel het land. Een deel is te uniek om uit te lenen maar kan wel worden ingezien als er een vrijwilliger aanwezig is. De collectie van StOK is opgenomen in het Centraal Bestand Kinderboeken en ook de Koninklijke Bibliotheek erkent de bijzondere waarde van deze collectie.

Eind augustus 2013 kwamen ze met al hun kinderboeken vanuit Zutphen naar Deventer, de vrijwilligers van de Stichting 't Oude Kinderboek (StOK). Wat volgde was een periode van inventariseren, inwerken en inrichten,

De Bibliotheek Deventer in cijfers

Leden

	2014	+/-	2013
Jeugd	13.218	7,6%	12.282
Volwassenen	8.604	-4,5%	9.007
Partnerpas	2.159	-10,7%	2.419
Overige	5.920	8,7%	5.445
Totaal	29.901	2,6%	29.153

Bezoekers

	2014	+/-	2013
Centrum	298.731	9,5%	272.863
Colmschate	126.699	0,4%	126.162
Keizerslanden	72.287	-3,4%	74.830
Diepenveen	25.799	-5,4%	27.271
Schalkhaar	43.410	4,9%	41.369
Bathmen	39.581	-3,0%	40.818
Okkenbroek	14.396	-6,6%	15.412
Lettele	4.586	-22,2%	5.892
Totaal	625.489	3,5%	604.417

Digitale bibliotheek: website www.obdeventer.nl

	2014	+/-	2013
Bezoeken	374.885	-4,6%	392.951
Unieke bezoekers	146.398	-0,5%	147.154
Pagina's per bezoek	4	0,0%	4
Tijd op website	05:42	-7,8%	06:11

De kleine Keizerin

	2014	+/-	2013
Boeking	162	-25,7%	218
Bezoekers	2.807	18,1%	2.377

Uitlenen

	2014	+/-	2013
Centrum	378.468	0,6%	376.108
Colmschate	318.115	6,2%	299.628
Keizerslanden	111.506	5,6%	105.594
Diepenveen	52.450	5,5%	49.716
Schalkhaar	59.428	10,1%	53.985
Bathmen	63.946	2,1%	62.654
Okkenbroek	3.281	6,7%	3.076
Lettele	3.263	2,7%	3.177
Verzorgingstehuizen	6.038	-11,9%	6.851
Totaal	996.495	3,7%	960.789

Educatieve, informatieve en culturele activiteiten

	2014	+/-	2013
Aantal	443	-4,3%	463
Deelnemers	12.286	17,5%	10.452